

Regionų komiteto nuomonė. Pokyčiams ir restruktūrizavimui numatyti skirta ES kokybės sistema

(2015/C 019/11)

Pranešėjas	Pavel Branda (CZ/ECR), Radlo miesto mero pavaduotojas
Pamatinis dokumentas	Komunikatas „Pokyčiams ir restruktūrizavimui numatyti skirta ES kokybės sistema“ COM(2013) 882 final

I. BENDROSIOS PASTABOS

REGIONŲ KOMITETAS

Svarba regionų ir vietos lygmeniui

1. primena, jog paprastai manoma, kad restruktūrizavimas ir struktūriniai pokyčiai yra neatsiejama normalios ekonomikos raidos dalis;
2. pažymi, kad restruktūrizavimo pasekmės labai jaučiamos regionų lygmeniu. Jos gali daryti poveikį regionų struktūrinei plėtrai ir konkurencingumui vidutinės trukmės ar net ilgalaikės trukmės laikotarpiu. Todėl reikia laikytis regioninio požiūrio (vykdyti prie vietos poreikių pritaikytą decentralizuotą politiką, įgyvendinamą bendradarbiaujant pagrindiniams partneriams) ⁽¹⁾;
3. primena, kad restruktūrizavimas dažniausiai vykdomas mažiau išsivysčiusiuose regionuose, kurių pramonės struktūra paprastai yra mažiau konkurencinga ir novatoriška, o nedarbo lygis – aukštas, todėl šiems regionams būtina skirti ypatingą dėmesį;

Visus pagrindinius partnerius suburiantis procesas

4. dėl šios priežasties teigiamai vertina tai, kad kokybės sistemoje pripažįstama visų suinteresuotųjų subjektų, įskaitant regionų valdžios institucijas, bendra atsakomybė. Komitetas pažymi, kad šis klausimas aktualus ir vietos valdžios institucijoms, visų pirma didiesiems miestams, kuriuose yra daugiausia darbdavių ir kurie vaidina svarbų vaidmenį nulemiant jų regionuose esančių mažesnių miestų ekonominę padėtį;
5. pažymi, kad bendras valdymas yra esminė siūlomų metodų sėkmės sąlyga. ES taip pat turėtų padėti stiprinti visų svarbių subjektų partnerystę. Atsižvelgiant į dažnai skirtingus darbuotojų ir darbdavių požiūrius į restruktūrizacijos procesus, taip pat labai svarbus valstybės ir vietos ir regionų valdžios institucijų koordinavimo užtikrinimo vaidmuo;

Sąsaja su strategijos „Europa 2020“ tikslais

6. mano, kad dabartinėmis socialinėmis ir ekonominėmis sąlygomis siekiant sėkmingai įgyvendinti strategijos „Europa 2020“ tikslus būtina sutelkti visas pastangas užimtumui didinti (kuriant ir išsaugant darbo vietas);

Daugiau dėmesio pokyčių numatymui (vidaus rinka/reikalingi įgūdžiai)

7. didelį dėmesį skiria pokyčių numatymui ir visų suinteresuotųjų subjektų gebėjimams prie jų prisitaikyti. Šis klausimas susijęs su trim tikslais:

— baigti kurti ES vidaus rinką ir skatinti užimtumą Europos Sąjungoje;

⁽¹⁾ Žr. pasiūlymą, pateiktą EUROFOUND tyrimo „Restruktūrizavimo poveikis regionų lygmeniu ir metodai susidoroti su pasekmėmis“ santraukoje, pristatytoje nuomonės pranešėjo konsultacijų su pagrindiniais partneriais metu, 2014 m. birželio 30 d., Briuselyje.

- padėti darbuotojams, darbo ieškantiems asmenims ir apskritai visiems ūkio subjektams įgyti ir visą profesinį gyvenimą tobulinti reikalingus įgūdžius (gebėjimą numatyti pokyčius, įvertinti save ir ugdyti kūrybingumą, taip pat savarankiškumą ir verslumą);
- gerinti darbo sąlygas, nes neužtikrintumas dėl darbo vietos ir restruktūrizavimas gali mažinti konkurencingumą.

ES vaidmuo

8. palankiai vertina Komisijos įgyvendinamas iniciatyvas, pavyzdžiui, Europos pokyčių monitoringo centrą (angl. *European Monitoring Centre on Change* – EMCC) ir Europos restruktūrizacijos stebėjimo centrą (angl. *European Restructuring Monitor* – ERM) ⁽²⁾, ir siūlo toliau jas stiprinti, pavyzdžiui, konkrečiomis situacijomis vietos ir regionų valdžios institucijoms parengiant specialiai joms skirtas konsultacijas;
9. taip pat teigiamai vertina tai, kad EUROFOUND sutelkia savo mokslinių tyrimų veiklą į restruktūrizavimo pasekmes regionų lygmeniu, todėl pastaraisiais metais buvo veiksmingai šalinimas informacijos šioje srityje trūkumas;
10. teigiamai vertina tai, kad Komisija savo komunikate nurodo gerosios praktikos pavyzdžius, kuriuos ji siūlo taikyti savanorišku pagrindu. Be to, rekomenduoja Komisijai atsižvelgti į Europos Parlamento ir Regionų komiteto ⁽³⁾ prašymą persvarstyti teisės aktus dėl darbuotojų informavimo ir konsultavimosi su jais klausimais, susijusiais su restruktūrizacijos numatymu ir valdymu, kurių trūkumus pati Komisija nurodo šiame komunikate;
11. siūlo Komisijai bendradarbiauti su visais suinteresuotaisiais subjektais įvertinant kokybės sistemos įgyvendinimą ir šiame procese taip pat atsižvelgti į kiekvienoje valstybėje narėje jau taikomas procedūras arba partnerių sudarytas sutartis;

Subsidiarumo ir proporcingumo principai

12. pabrėžia, kad Komisijos siūlomoje kokybės sistemoje, kurią sudaro rekomendacijų ir gerosios patirties pavyzdžių, Komisijos rekomenduojamų taikyti savanoriškai, rinkinys, nėra nuorodos į jokių konkretų sutartimis apibrėžtą teisinį pagrindą ir kad tai yra *sui generis* teisinė priemonė, kuri taip pat nėra aiškiai numatyta sutartyse. Dėl tokių Komisijos veiksmų Europos Parlamentas negali užimti naudingos pozicijos. Vis dėlto, atsižvelgiant į tai, kad Komisijos pasiūlymas patenka į ES ir valstybių narių pasidalijamosios kompetencijos socialinėje politikoje taikymo sritį, kaip apibrėžta SESV 151 ir 153 straipsniuose, ir kad keitimasis patirtimi ir geriausios praktikos pavyzdžiais ES lygmeniu turi akivaizdžios pridėtinės vertės, galima vertinti, kad Komisijos pasiūlymas atitinka subsidiarumo ir proporcingumo principus;

II. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

Vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmuo numatant pokyčius

Darbo vietų ir reikalingų įgūdžių derinimas

13. pabrėžia vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį, kurį jos atlieka numatydamos reikalingus įgūdžius ir derindamos juos su darbo rinkos poreikiais ⁽⁴⁾, šiuo tikslu rengia priemones visų pirma švietimo, mokymo ir paramos jauniems verslininkams srityse. Valstybės narės turėtų šį vaidmenį suvokti ir suteikti vietos ir regionų valdžios institucijoms reikiamus išteklius, kad būtų sudarytos palankios sąlygos jaunimui pereiti nuo mokymosi prie profesinės veiklos turint omenyje, kad būtent vietos valdžios institucijos dažnai atlieka švietimo, mokymo ir užimtumo paslaugų teikėjų funkciją ⁽⁵⁾;

⁽²⁾ Žr., pavyzdžiui, Europos gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimo fondo EUROFOUND duomenų bazę, skirtą paramos restruktūrizavimui priemonėms, kurioje pateikiama informacija apie maždaug 400 Europos Sąjungos valstybių narių ir Norvegijoje taikomų priemonių.

⁽³⁾ Žr. RK rezoliucijos dėl 2014 m. prioritetų atsižvelgiant į Europos Komisijos teisėkūros ir darbo programą 12 punktą (RESOL-V-009, 2013 m. lapkričio 29 d.) ir RK nuomonės dėl CARS 2020 29 punktą (ECOS-V-038, pranešėjas Christian Buchmann (PPE/AT), 2013 m. spalio 8 d.).

⁽⁴⁾ Kaip parodė strategijos „Europa 2020“ stebėsenos platformos atlikta apklausa, kuria buvo siekiama įvertinti pavyzdinę iniciatyvą „Naujų įgūdžių ir darbo vietų kūrimo darbotvarkė“, dauguma apklaustųjų vietos ir regionų valdžios institucijų mano, kad ekonomikos krizė paspartino struktūrinius pokyčius darbo rinkoje, padidino nedarbo lygį ir paastrino turimų įgūdžių ir darbdavių poreikių neatitikimą.

⁽⁵⁾ CdR-2014-00111. Nuomonė „Stażuočių kokybės sistema“.

Judumo skatinimas

14. pakartoja, kad sklandžiam įgyvendintų restruktūrizavimo mechanizmų veikimui didelės reikšmės turi profesinio judumo arba pasiūlos ir paklausos derinimo vietos lygiu klausimai. Reikia skatinti darbuotojų judumą suteikiant jiems individualią pagalbą ieškant darbo, rengti profesines stažuotes ar mokymus, kad darbuotojai galėtų pritaikyti savo kompetenciją prie darbo rinkos poreikių⁽⁶⁾. Tai visų pirma reikalinga konkrečioms grupėms, patiriančioms ilgalaikį nedarbą (jaunimui, žemos kvalifikacijos darbuotojams, pagyvenusiems asmenims, imigrantams ir neįgaliesiems);

15. pasienio regionų atveju pabrėžia būtinybę skatinti tikrą darbuotojų judumą per sienas panaikinant su darbo teise ir socialine apsauga susijusias kliūtis (šalinant mokesčių kliūtis, užtikrinant bedarbio išmokos perkėlimo galimybę ir teisių į pensiją perkeliamumą)⁽⁷⁾. Vietos ir regionų valdžios institucijos, pasinaudamos EURES paslaugomis arba esamomis tarpvalstybinėmis struktūromis gali atlikti svarbų vaidmenį ir rengdamos į darbą ir atgal važinėjančių asmenų konsultacijas⁽⁸⁾;

16. skatina vietos valdžios institucijas glaudžiau bendradarbiauti keičiantis informacija apie įsidarbinimo galimybes konkrečioje vietos ar regioninėje darbo rinkoje. Bendri veiksmai, skirti pavienių asmenų judumui skatinti ir keistis darbo rinkos informacija, galėtų padidinti užimtumą itin paklausiose profesijose, kurių nepakankamai mokoma vietos ar regionų lygmeniu.

Regionų ekonominio prisitaikymo skatinimas

17. palankiai vertina 2014 m. sausio mėn. paskelbtą Europos Komisijos komunikatą dėl Europos pramonės atgimimo (COM(2014) 14) ir ragina Komisiją pokyčių numatymą ir restruktūrizavimo veiksmų valdymą laikyti veiksminga priemone skirta remti Europos pramonės politiką plačiąja prasme. Struktūriniai pokyčiai turi įtakos regionų ir miestų pramonei. Todėl mano, kad visose struktūrinių pokyčių tema vykstančiose diskusijose turi būti nagrinėjamas ir pramonės bei regioninės politikos klausimas numatant pokyčius;

18. pabrėžia vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį naudojantis ES struktūriniais fondais, pavyzdžiui, ESF ir ERPF, tačiau ir Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondu atitinkamuose regionuose skatinant kokybiškų darbo vietų kūrimą ir integracinius pokyčius. Reikėtų užtikrinti, kad priemonių, susijusių su pokyčių numatymu ir restruktūrizacija, finansavimas būtų skiriamas iš keleto šaltinių, siekiant užtikrinti jų ilgalaikiškumą;

19. pabrėžia mokslinių tyrimų ir inovacijų strategijų, pagrįstų pažangiąja specializacija (RIS3), svarbą siekiant įgyvendinti tuos pokyčius, kuriems regionai suteikė pirmenybę. RIS3 procesas tam ir skirtas, kad būtų galima pirmiausia pakeisti verslo aplinką, padėti regionams atverti galimybę naudotis geriausiais inovacijų gebėjimais ir geriausiais partneriais. RIS3 procesuose pabrėžiamas europinis bendradarbiavimas gerokai padidina struktūrinių pokyčių įgyvendinimo vertę;

Vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmuo restruktūrizacijos procesų valdyme

Palankesnės sąlygos partnerystei

20. mano, kad svarbiausias vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmuo restruktūrizacijoje yra visų suinteresuotųjų subjektų koordinavimas. Praktikoje nuolatinės koordinavimo struktūros neatliko esminio vaidmens užtikrinant spartų ir veiksmingą reagavimą regionų lygmeniu;

⁽⁶⁾ CdR 340/2006 fin. Regionų komiteto perspektyvinė nuomonė „Miestų ir regionų strategijos sėkmės veiksniai numatant restruktūrizavimo pasekmes ir reaguojant į jas“.

⁽⁷⁾ CdR1186–2012_00_00_TRA_AC. „Nuomonė Vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmuo skatinant augimą ir darbo vietų kūrimą“.

⁽⁸⁾ 87 % dalyvavusiųjų apklausoje „Strategijos „Europa 2020“ laikotarpio vidurio vertinimas iš miestų ir regionų perspektyvos“ nurodė, kad reikia atsižvelgti į pasienio ryšius ir strategijose (įskaitant tikslų nustatymą) susieti regionus pagal jų geografinį artumą ir tarpusavio sąsajas.

21. pritaria EESRK paskelbtai rekomendacijai „Europos lygmeniu geriau koordinuoti Komisijos politiką ir tarnybas, agentūras ir daugybę observatorijų ir skatinti jų bendradarbiavimą, kad restruktūrizuojamoms įmonėms priimant sprendimus būtų teikiama konkreti ir nuosekli parama. Ypač MVĮ ir labai mažoms įmonėms, siekiančioms numatyti restruktūrizaciją, turėtų būti sudaryta galimybė pasinaudoti tinkamais ir konkrečiais paramos ir konsultavimo mechanizmais“⁽⁹⁾.

2014 m. gruodžio 3 d., Briuselis

*Regionų komiteto
Pirmininkas*

Michel LEBRUN

⁽⁹⁾ CCMI/102 – CESE 1591/2012. „Restruktūrizacija ir pokyčių numatymas. Ko galime pasimokyti iš nesenos patirties?“